

Cvrsvs Philosophicvs

Arriaga, Rodrigo de

Antverpiæ, 1632

Sect. IV. De Distinctione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95614](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95614)

87 Adde etiam aliam rationem ex Theologia desumptam: quia communis Theologorum sententia docet, Patres antiquos & Beatam Virginem meruisse, non quidem substantiam incarnationis, sed accelerationem illius in tempore, & circumstantias loci, Matris, ergo anima Christi Domini, & unio eius hypostatica, non erat alligata aliquibus circumstantiis determinatè, alioquin non potuissent Patres & Beata Virgo mereri, ut in his potius quam in illis produceretur. Confirmatur, quia quotidie, & meritò, Fideles reddunt gratias, non solum quia creati sunt, sed quia creati in his circumstantiis temporis, loci, à parentibus Catholicis, inter Catholicos, &c. ergo quia quilibet erat indifferens, ut in alijs circumstantiis & ab alijs parentibus crearetur, ex gratiosa autem voluntate Dei ortum est, ut in his potius quam in alijs nasceretur, pro quo reddunt ei gratias; quas non redderent nec deberent, si id ex natura rei, non ex voluntate liberà diuinà promanasset: sicut non debentur Deo gratiæ, quia nobis dedit aliquem colorem, abstrahendo ab hoc vel illo, aut quia dedit nobis quantitatem, vel casu quod nos creauerit, nos creauerit homines, quia hæc omnia nobis debentur ex natura rei. Hoc argumentum rectè conuincit, animas rationales non indiuiduari à circumstantiis, sed à seipsis, vniuersaliter autem de omnibus, probatur argumentis à nobis suprà factis.

SUBSECTIO NONA.

Secunda pars nostræ sententiæ

88 Hæc circa primam quæstionem: circa secundam fit

QUARTA CONCLUSIO. Etiam modi, & à fortiori res omnes absolutæ, non indiuiduantur adæquatè per ordinem ad hoc numero subiectum & circumstantias. Hæc probatur de formis substantialibus ex dictis Conclusionibus præcedenti, quia tales formæ non respiciunt solas has circumstantias aut subiecta, sed sunt indifferentes ad has vel illas circumstantias etiã naturaliter, ergo non indiuiduantur adæquatè ab his numero circumstantiis, &c. Secundò vniuersaliter de omnibus rebus etiam modalibus, probatur Conclusio: quia licet hæc formæ penderent essentialiter ab hoc numero subiecto & circumstantiis, adhuc possent esse multæ formæ solo numero distinctæ possibiles diuisiue sub eisdem numero circumstantiis, v.g. in hoc eodem tempore, loco, & subiecto sunt possibiles hæc vel illa unio, aut calor, aut actio numero distinctæ; ergo distinctio numerica illorum non potest provenire adæquatè ab eis circumstantiis, quandoquidem intra illas easdem sunt indiuidua numero distincta. Hæc consequentia est evidens, solum restat ut probemus, intra eas circumstantias posse esse plures formas numero distinctas. Id autem sic Primò ostendo, quia ut ex argumentorum solutione constat, non est cur sub his circumstantiis negetur, posse esse plures effectus solo numero distinctos, ergo id non est negandum. Patet consequentia, quia non est dicendus repugnare aliquis effectus, nisi aliqua reluceat implicatio.

Secundò idem sic probò, quia plures Angeli solo numero distincti possunt esse sub eisdem cir-

cumstantiis temporis, loci & causæ, imò qui producti sunt in hoc loco & tempore ex natura sui, potuerunt in alio loco & tempore produci, ut fitur ipse Valquez Tomo 2. in 1. Partem, Disputatione 124. num. 19. & Disput. 181. cap. 3. ex quo 90 sic argumentor: ergo etiam alij effectus, cognitiones & volitiones Angelorum, item formæ omnes materiales, poterunt numero intra eandem speciem in his circumstantiis temporis, loci, causæ, &c. multiplicari. Patet evidenter consequentia, quia non est minor dependentia in Angelis à suis causis, tempore & loco, cum repugnet illos nullibi aut sine duratione produci, quam in cognitionibus illorum; & in alijs formis, substantialibus sublunariibus, ergo si illi possunt mutare circumstantias, vel intra eandem plura numero distincta indiuidua eorum reperiri, poterunt & alij effectus. Imò licet magis penderent hi effectus sublunares à circumstantiis quam Angeli, adhuc consequentia esset bona; quia illa dependentia maior saluaretur sufficienter, si indeterminatè ab his vel ab illis circumstantiis penderent. Præterea in his circumstantiis posse alios esse plures effectus solo numero ab his distinctos, non arguit in his minorem dependentiam à suis circumstantiis, sicut posse ab eodem Deo alias creaturas produci, non arguit, me minus dependentem esse à Deo; ergo non est vlla ratio, cur Angeli possint esse intra eandem circumstantias solo numero distincti, non verò alij effectus sublunares, quantumcumque hi magis pendeant à circumstantiis quam Angeli. Hinc concludo hæc conclusione vniuersali, Quamlibet rem, quæcumque sit, sit, indiuiduam formaliter à se ipsa, & independentem à distinctis terminis extrinsecis, & à se habere esse potius hanc quam illam, siue ambæ eundem numero terminum respiciant, ut, duæ cognitiones de eodem Petro v.g. & duæ uniones eorumdem extremorum, siue diuersos siue multos respiciant, ideoque in qualibet circumstantia posse esse multos effectus numero solo distinctos, quod latius hucusque declaratum ac probatum est.

SECTIO IV.

De Distinctione.

DE distinctione egi fusè in Logica, Disputatione tota v. idè solum hic duo verba dicam. *Distinctio est carentia idemutatis inter duo extrema*, id est, quòd hoc non sit illud: id autem est ex ipsis terminis ita notum, ut amplius declarari non possit.

Aduerte Primò, hæc posse esse quæstionem, an distinctio actualis requirat actualem existentiam vtriusque. Sed hæc est de solo nomine, sicut etiam illa alia, an dicendus sit homo actualiter distinctus à Chimærâ. Respondeo, in re certum esse, etiam antequam creaturæ extitissent, Deum non fuisse realiter creaturas, & nos realiter non esse Chimæras. Si hæc realem negationem idemutatis, volueris dicere distinctionem actualement, non multum aberrabis; si verò distinctionem actualement volueris solum esse inter extrema actualia & realia, tunc desit hoc modo distinctionem, ut sit carentia distinctionis inter duo extrema actualia, per hoc enim verbum actualia excludis res possibiles & Chimæras. Vnde, qui cum communi requirunt ex-

existentiam utriusque extremi ad distinctionem, & postea definiunt distinctionem tantum per negationem alterius conceptus, minas consequenter loquuntur: nam negatio alterius conceptus etiam est respectu rei possibilis. Sed questio est de nomine, & parui momenti.

De re poterat esse difficultas, an distinctio sit forma aliqua realis, aut modalis superaddita rebus distinctis. Sed in precedentibus satis fuisse ostendit, distinctionem & unitatem non posse provenire à re aliqua, vel solum ratione nostrâ obiectivè distinctâ: hinc iterum posse esse questionem nihil aliud esse, quam ipsammet formalissimam entitatem rerum distinctarum.

Dices: Distinctio per te est negatio, at negatio non identificatur cum ipsâ entitate, ergo distinctio non est ipsamet formalis positiua entitas. Respondendo, hic iterum posse esse questionem de nomine: aliqui enim, ut Hurtadus, Disputat. 6.

94 Metaphysicâ §. 4. contendunt, distinctionem nihil esse aliud, quam duos conceptus positivos; sicut similitudo sunt duæ albedines. Et quidem hoc verissimum est, si de formalissimo distinctionis fundamento loquamur, & hoc solum ego paulo antè dixi, quo sensu distinctio potest esse idem quod pluralitas. At quia ultra ipsam positiuam entitatem duarum rerum datur vera negatio consecuta ad quamlibet entitatem ex illis (vnum enim realiter non est aliud) valde probabile est, hoc nomen *distinctio* non tam positum ad significandas entitates distinctas positivas, quam etiâ ad significandas directè negationes. Vnde eo ipso dicendum est, distinctionem includere eam negationem, id enim includit quod significat. Porro id includere, mihi inde persuadet, quod hæc vox *distinctio* non significat ex communi sensu idem quod pluralitas, ergo amplius aliquid significat, quam solas entitates positivas multas, ut dicebat Hurtadus, hoc enim formalissimè significat vox

95 *multus plures*; in quo sensu fateor obiectioni, distinctionem seu negationem illam non esse idem cum subiecto: sed, paulo antè observavi, quando dixi distinctionem non esse formam aliquam re vel ratione distinctam, loquebar de formâ positiuâ reali, & quæ esset fundamentum eius distinctionis seu negationis.

Secundò posset hic dubitari, an sit prior unitas quam distinctio. Aduerte, ante responsum ex dictis, distinctionem posse requirere duo positiua extrema actu existentia, quod non requirit unitas. Vnde concluditur manifestè, unitatem priorem esse quam sit distinctio, vñ enim non penderet à duobus, at duo pendent ab vno, prior ergo erit unitas quam distinctio. Si autem sumamus distinctionem prout non requirit duo extrema actu existentia, tunc puto, in meis principiis esse simul unitatem & distinctionem, nam unitas explicatur per negationem multiplicatis, & hoc ens

96 esse vnum, formaliter est, illud non esse plura; hoc autem est distinctio, illud scilicet non esse alia vel plura, quæ res etiam ad questionem de nomine spectat. Video hic posse dici, vnum habere pro termino negato plura: non enim vñ dicitur quod non est aliud, sed quod non est multa; distinctio autem solum petit negare terminu, siue hic vnus, siue multiplex sit; vnde hæc est vera propositio explicans distinctionem, *Petrus non est Paulus*: per hoc autem non explicatur unitas, malè enim

diceretur Petrum esse vnum; id est Petrum non esse Paulum. Fateor hæc ita esse vera; at hinc declaro ego, quomodo unitas & distinctio differant. Hinc verò non inferitur, unitatem esse priorem distinctione, nam tam citò est, eum non esse aliud, quam non esse multa, ergo non est prior unitas quam distinctio, neque è contrario.

Hæc distinctio est triplex, *Realis*, quæ verè à parte rei ante considerationem intellectus datur: sic Deus à creaturâ, & Petrus à Paulo distinguuntur. Hæc realis solet rursus dividi in *realem simpliciter*, id est, eam quæ est inter duas res simpliciter, & in *realem secundum quid*, id est modalè; non quia hæc secunda in ratione distinctionis sit minor, sed quia, ut sæpè dixi, vnum extremum est modus alterius. Dico, *modus alterius*: nam licet ambo extrema sint modi, dummodò vnum non sit modus alterius, absolute dicuntur realiter distinguere, & non modaliter. Sic duæ vniones realiter distinguuntur, quia inter se non sunt modi, à subiectis tamen solum modaliter distinguuntur, quia sunt illorum modi. Sic etiam distinctio rei positiuæ à re negatiuâ solet vocari realis secundum quid, quia vnus terminus non est res propriè. Alia est distinctio *virtualis*, id est quoad æquiuocantiam, vel quia causa vna indiuisibilis habet virtutem plurium causarum, vel quia res indiuisibilis est capax prædicatorum contradictoriorum, & hæc, ut dixi alibi, est inter alias virtuales maxima, solumque in Deo reperitur.

Tertia est *per intellectum*, ex eo quod intellectus inadéquatè rem vnâ concipiens, eam quasi distinguit in duas. De his fuisse egi eâ Disputatione v. Logicæ, hic iam nihil ampliùs dicendum occurrit.

SECTIO V.

De secundo Entis attributo, scilicet de Vero.

98 NON accipitur Verum in præfenti pro propositione verâ, hæc enim veritas consistit in affirmatione obiecti sicut est diciturque veritas formalis, & propositio ab illâ, vera formaliter, iuxta dicta Disput. xiv. Logicæ. Verum ergo ut attributum entis est, dicitur verum transcendente, quod omni enti conuenit; in cuius explanatione non parum defudant Auctores, cum tamen de re nulla possit esse dissensio, sed solum de voce.

SUBSECTIO PRIMA.

Quid sit Verum.

ADVERTENDUM est, de re à nemine negari posse, aurum v.g. esse verum aurum, quatenus non est aurum apparens: in quo sensu in ratione veri includit negationem apparentis, sicut vnum negationem pluritatis; & hæc est communissima acceptio veri, præsertim inter non Philosophos. Vnde si quis rogetur, cur Petrus sit verus homo, non respondebit, quia est cognoscibilis, sed quia non est homo pictus, vel per imitationem, aut metaphoram; idem est cur aurum sit verum aurum. Et in hoc sensu usurpauit

Aaaa 2

uit